
След края на войната, когато големите европейски държави загубват своето значение в полза на двете световни сили, мотивите за европейската интеграция, които дават резултат, могат да се концентрират в пет точки:

- Желание за ново разбирателство: след националистическите заблуди Европа трябваше да предложи възможността за нов съвместен опит - една демократично създадена Европа като алтернатива на отхвърленото националистическо господство.
- Желание за сигурност и мир: отделните национални държави не съумяват да предотвратят Втората световна война. Има надежда, че обединена Европа ще бъде по-успешна в това отношение и същевременно ще предостави защита срещу опасността от комунистическа експанзия. Европа е трябвало да се превърне в една мирна общност.
- Желание за свобода и мобилност: през изминалите няколко години хората страдат от обусловените от войната национални ограничения на движението на хора, стоки и капитали. Поради това е съвсем разбираемо, че се е желало неограничено свободно движение на хора, мнения, информация и стоки.
- Надежда за икономическо благосъстояние: обединена Европа трябва да отведе хората в една епоха на голяма стопанска стабилност и благоденствие. Един общ пазар би трябвало да ускори търговията и да направи възможно ефикасното икономическо поведение.
- Очакване за изграждане на обща мощ: европейските държави, които преди 1914 година дълго време са играели доминираща роля в международната политика, се омаломощават в две световни войни. Новите велики сили - САЩ и СССР - показват измеренията на новите международни величини на силите, които далеч надминават мащабите на сравнително малките европейски национални държави. Чрез политическото обединение западноевропейските страни се надяват да успеят съвместно да си възвърнат много от мощта, която поотделно са загубили. Още в речта си, която Чърчил произнася в Цюрих на 19 септември 1946 г., скоро след войната е изразена решителна ориентация към визията за създаване на "обединени европейски щати". Първата стъпка към тях следва да бъде създаването на един съвет на Европа. Чърчил говори за съюз на всички желаещи да влязат в него държави от Европа под ръководството на Франция и Германия. На фона на изострящия се конфликт Изток-Запад организираното през 1948 г. Европейско движение получава траен импулс. В допълнение към това основаването на Организацията за европейско икономическо сътрудничество (ОЕИС) във връзка с осъществяването на плана "Маршал" показва ясно, че международното разположение съдържа значителен потенциал за оказване на натиск, който форсира процеса на европейското обединение. Факторите, подпомагащи тази тенденция, са: чувството за заплахата от комунизма с напредващото формиране на Източния блок; американската подкрепа на проекта за европейското обединение с очакване да се получи облекчение в световната политика и да се открият нови големи пазари; взаимното желание на западноевропейските държави да се обвържат помежду си, за да изключат възможността от нови опасни самостоятелни ходове от страна на отделни национални държави.

Но тази обща нагласа и позиция по основните въпроси не предотвратява след създаването на Съвета на Европа на 5 май 1949 г. изкристализирането на две различни отправни точки за интеграцията, които следват два организационни принципа: съюз от държави или федерална държава. Следователно непосредствено след Втората световна война идеята за европейското обединение в нито един момент не е била свързана само с една политическа концепция или с

единици интегративен модел. Без твърдо фиксиране върху един затворен модел за Европа обединителният процес, съобразно дадената ситуация, може да се съсредоточава върху напълно различни теми на политиката и от тази позиция се правят опити за постигане на напредък. Поради това борбата за обединението на Европа в продължение на десетилетия е белязана от една основна черта - тази на ясно изразения прагматизъм.